

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 lutego 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.62.2021.AK

Pani
Violetta Kalin
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 6, 9 i 10 grudnia 2021 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy zwanym dalej „MOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 6 grudnia 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 24 czerwca 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2021 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kierowała Pani Violetta Kalin zatrudniona na stanowisku Dyrektora od dnia 1.09.2009 r., która ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w tym okresie.

Podpisany w dniu 28 stycznia 2022 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowywania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),

- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka – Pani Violetta Kalin posiadała upoważnienie Prezydenta Miasta Świdnica do wydawania decyzji administracyjnych potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej.

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszeń o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (pkt 3),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- realizacji programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja

i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Miasto Świdnica nie realizuje zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Ośrodka, w okresie objętym kontrolą nie było wniosków o taką pomoc.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8)

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Ośrodka, w okresie objętym kontrolą, za wyjątkiem wsparcia, o którym mowa w myślniku pierwszym na terenie Gminy nie było zgłoszeń o taką pomoc. MOPS nie udzielał pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak osób, które mogłyby zrealizować pomoc w tym zakresie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

Dyrektor MOPS nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy. Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie ich wytaczania (art. 110 ust. 5 ustawy).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami, ale udostępniał druki i udzielał informacji w tym zakresie (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor MOPS w Świdnicy, Zastępca Dyrektora oraz Kierownik Klubu Seniora spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiadają co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że osoby, o których mowa w protokole, zatrudnione na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej i specjalisty pracy socjalnej posiadają kwalifikacje, które nie uprawniają do zajmowania ww. stanowisk, ponieważ nie legitymują się wymaganą specjalizacją w zawodzie pracownik socjalny, a ukończone przez nie studia wyższe nie uprawniają do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Stopnie awansu zawodowego pracowników socjalnych zostały określone w art. 121 b ust 1 ustawy, a okoliczności w jakich można powierzyć poszczególne stanowiska przedstawiono w ust. 2 przywołanego artykułu. Zgodnie z brzmieniem art. 121 b ust. 2 pkt 2 ustawy stanowisko specjalisty pracy socjalnej można nadać osobie posiadającej wykształcenie wyższe lub studia podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadającej 3-letni staż pracy lub osobie posiadającej wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami

ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, posiadającej specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz 3-letni staż pracy.

Starszym specjalistą pracy socjalnej zgodnie z art. 121b ust. 2 pkt 3 ustawy może być osoba posiadająca wykształcenie wyższe lub studia podyplomowe uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego oraz posiadająca 5-letni staż pracy lub osoba posiadająca wykształcenie średnie uprawniające, zgodnie z przepisami ustawy, do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, posiadająca specjalizację II stopnia w zawodzie pracownik socjalny oraz 5-letni staż pracy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł miesięcznie (250 zł do 29.05.2021 r.) wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywało 27 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje Gminę Miasto Świdnica zamieszkałą przez 53 654 mieszkańców, w tym 1 494 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2020 r.) i 52 897 mieszkańców (stan na 6.12.2021 r.), w tym 1 276 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 30.11.2021 r.). W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy na dzień kontroli zatrudnionych było 27 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (27 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy ośrodek pomocy społecznej (...) powinien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy spełnia wskaźniki, o których mowa w art. 110 ust. 11 ustawy, zarówno w stosunku do liczby mieszkańców jak i liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W decyzjach administracyjnych ustalających odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym w rozstrzygnięciu wpisano „*Ustalić odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym w wysokości% kosztu całkowitego*” bez wskazania ile wynosi koszt całkowity i z czego ta kwota wynika.

Powyższa sytuacja miała miejsce w sprawie: nr 2 (T.W.) – decyzja Nr DŚPS.4240.2700.2020 z dnia 6.08.2020 r. i decyzja Nr DŚPS.4240.2700.1.2020 z dnia 28.08.2020 r. oraz w sprawie nr 3 (H.S.) – decyzja Nr DŚPS.4240.4196.2020 z dnia 29.09.2020 r., Nr DŚPS.4240.5803.2020 z dnia 30.12.2020 r., Nr DŚPS.4240.992.2021 z dnia 25.03.2021 r. i Nr DŚPS.4240.4316.2021 z dnia 27.10.2021 r.

Artykuł 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.), zwanej dalej k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

W sprawdzonych sprawach dotyczących skierowania i odpłatności za uczestnictwo w zajęciach Dziennego Domu „Senior – Wigor” stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W decyzji Nr DŚPS.4218.4542.2020 z dnia 15.12.2020 r. przyznającej prawo Panu Z.B. do pomocy w formie pobytu w Dziennym Domu SENIOR-WIGOR w Świdnicy nie wskazano kwoty miesięcznej odpłatności Strony za pobyt w tym ośrodku wsparcia.

Z przeprowadzonego wywiadu środowiskowego wynika, że miesięczny dochód Strony wynosił 2 192,06 zł i mieścił się w przedziale 290%-320% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, w związku z tym odpłatność zgodnie z Uchwałą Nr X/98/15 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Senior-WIGOR w Świdnicy winna być ustalona w kwocie 57,00 zł m-nie. Z przedłożonych w czasie kontroli dokumentów wynika, że Strona ponosiła odpłatność we właściwej wysokości.

Analogicznie jak w przypadku decyzji ustalających odpłatność osoby za pobyt w mieszkaniu chronionym rozstrzygnięcie będące treścią decyzji winno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na stronę nałożone. Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Wynika to z władczego charakteru aktu administracyjnego, który kształtuje prawa i obowiązki strony i musi w związku z tym być jednoznaczny i precyzyjny. Obowiązek taki wynika z podstawowych zasad postępowania administracyjnego, w tym z zasady praworządności (art. 6 k.p.a.), jak i zasady pogłębiania zaufania do organów państwa (art. 8 k.p.a.). Tylko, bowiem spełnienie powyższej przesłanki może zostać potraktowane, jako należyte zrealizowanie przez organ (podmiot wydający decyzję) normy art. 8 k.p.a.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zatrudnienie osoby na stanowisku starszego specjalisty pracy socjalnej i specjalisty pracy socjalnej, która nie posiada uprawnień do zajmowania takiego stanowiska.
2. Brak jednoznacznego rozstrzygnięcia decyzji w sprawach dotyczących skierowania i odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym oraz w sprawach dotyczących skierowania i odpłatności za udział w zajęciach w Dziennym Domu SENIOR-WIGOR.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Na stanowisko starszego specjalisty pracy socjalnej i specjalisty pracy socjalnej zatrudniać/awansować osoby spełniające niezbędne wymagania kwalifikacyjne. Dostosować osobie, o której mowa w protokole, zatrudnionej w MOPS na dzień kontroli stanowisko do posiadanych kwalifikacji.

Podstawa prawna: art. 121 b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1960).

Termin wykonania: 30.04.2022 r.

2. Decyzje administracyjne w sprawach przyznawania pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym i pobytu w Dziennym Domu SENIOR-WIGOR sporządzać w sposób rzetelny, rozstrzygnięcie decyzji formułować jasno i jednoznacznie, tj. przyznając pomoc w formie pobytu w mieszkaniu chronionym ustalając odpłatność w % kosztu całkowitego wskazywać ile wynosi koszt całkowity lub z czego wynika kwota tego kosztu, a przyznając pomoc w formie pobytu w Dziennym Domu SENIOR-WIGOR każdorazowo wskazywać ile wynosi kwota miesięcznej odpłatności Strony za pobyt w tym ośrodku wsparcia.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie

wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewelina Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Prezydent Miasta Świdnica
- 2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrola i Ocena Programu Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt